

naše vezi

JUNIJ 2015

INTERNA IZDAJA, št. 63

ZDVI SLOVENIJE, Hacquetova 4, 1000 Ljubljana

Poštnina plačana pri pošti 1102

ZVEZA DRUŠTEEV
CIVILNIH
INVALIDOV VOJN
SLOVENIJE

*Blag smehljaj je kakor sonce,
ki posveti v dušo ti.
Topla beseda pa ogreje
vse, kar v srcu skrito je.*

Franc Vuk

naše vezi

VSEBINA 63. ŠTEVILKE

aktualno

- 3 vseslovensko srečanje civ
3 nagovor predsednika zdciivs
4 resolucija zdciivs
5 zdciivs praznuje 45. obletnico delovanja
5 dosmrtni zaporniki svoje invalidnosti
6 16. srečanje vojnih invalidov v kopru
7 nagovor predsednika zdvis
9 odlikovanja in priznanja za zdvis

v razmislek

- 10 civilni invalidi včeraj, danes, jutri

iz naših društev

- 12 oddolžili smo se dr. franciju dergancu
13 20 let dvi celje
14 utrinki aktivnosti dcivs ljubljana
15 franci žaler – z mislimi na prihodnost
16 ščepec kulturnih dogodkov mdciiv mari-
bor

naše zgodbe

- 16 marija nemet se spominja

šport

- 17 športne igre zdciivs
18 športna tekmovanja zdvis

obveščamo

Izdajanje glasila omogoča
Fundacija za financiranje
invalidskih in humanitarnih
organizacij Slovenije.

IZDAJATELJA:
Zveza društev vojnih invalidov Slovenije in
Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije

UREDNIŠTVO:
ZDVI SLOVENIJE, Hacquetova 4,
1000 Ljubljana, tel.: 01 300 69 69

GLAVNA UREDNICA:
Aleksandra Kerin-Kovač

ČLANI UREDNIŠKEGA ODBORA:
Vladimir Pegan, Bojan Černjak, Janez Štrbenc,
Zdravko Zore, Andreja Rožič

OBLIKOVANJE: Lupa design

TISK: ITAGRAF d.o.o.

Drage bralke in dragi bralci Naših vezi,

Obe zvezi sta letošnji začetek poletja zaznamovali s spominom na pomembne dogodke. Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije je praznovala 45. obletnico delovanja, Zveza vojnih invalidov Slovenije pa je spomnila na 70. obletnico konca druge svetovne vojne in 70-letnico ustanovitve Zveze vojaških vojnih invalidov Slovenije. Častni gost obeh srečanj je bil predsednik države Borut Pahor, za slavnostno govornico pa so se izmenjali številni predsedniki in gostje.

In skupno sporočilo vseh je bilo enako: Nikoli več vojn. Vojne prinašajo samo trpljenje, največkrat nedolžnih. Vojne ubijajo, pohablajo in trajno zaznamujejo preživele. Vojne »ustvarjajo« invalide in zaradi njih ne trpijo le oni, ampak tudi njihovi svojci in drugi bližnji. Zato spore razrešujmo na miren, civiliziran način. S pogovori, diskusijo, dialogi. In ne s puškami, bombami in drugim orožjem. Nikoli več vojn!

Vsak, ki je poslušal govornike, je pri sebi začutil, da te besede nosijo pretresljivo resnico. In prav vsak se je zavedal, da so edina prava pot, če ne vsaj do polnega, kakovostnega in enakopravnega življenja za vsakega človeka na svetu, pa vsaj zametek možnosti, da se to uresniči.

Verjetno bi bilo težko najti človeka, ki se s povedanim ne bi strinjal. Prav zato je toliko težje razumeti dejstvo, da je svet danes zapleten v nepregledno množico vojaških spopadov, v katerih se uporabljajo tako najsodobnejša (nevidna) orožja, kot najhujši in najgrozovitejši primeri zlorab in mučenj, kar si jih je človeštvo v svoji »kreativnosti« kadar koli izmislilo. Grozodejstva Boko Haram v Nigeriji, okrutnosti Islamske države v Siriji in Iraku, preganjanje pripadnikov »nepravih« etničnih manjšin v Mnjamaru in Bangladešu, teroristični napadi, streljanja na nedolžne ... Dolg seznam, ki se ga kar ne da končati.

Težko je spregledati povezavo z vsem, kar se je že dogajalo. Ugrabljeni, pohabljeni, zlorabljeni otroci iz Nigerije in drugih ozemelj, kjer pustoši Boko Haram, mučeni in pregnani Jazidi iz Iraka, ljudstvo Rohingja, ki pred nasiljem beži iz Mnjamara ... in množice, množice beguncev, ki v prenatlačenih, nevarnih čolnicah plujejo proti evropski Indiji Koromandiji z upanjem na rešitev in boljše življenje. Mnogi ne preživijo.

Če človek le malo pozna zgodbe in usode vojnih in civilnih invalidov in jih primerja z vsem, kar se danes dogaja po svetu, lahko naredi le en zaključek. Lahko vzklikne le eno: »Saj to je to!« in »To se je že dogajalo. Pri nas. Nam.« To so doživljali naši izseljenci, naši otroci, ki so jim poškodbe odvzele mladost in možnosti za izpolnitev življenjskih ciljev, pa borci za domovino, ki so jim vojne odvzele del prihodnosti.

Prav bi bilo, da opozarjanja na grozovitost posledic vojn ne bi slišali le ob pomembnih obletnicah, na katerih se javnosti predstavijo organizacije, ki skrbijo za vojaške in civilne invalide, in ki so pogosto spregledane tako v medijih kot v javnosti. Žal se namreč pogosto zdi, da so ta opozorila kot glas vpijočega v puščavi. Nikoli več vojn. Slišimo, razumemo, se strinjamo – a kot globalna skupnost naredimo premalo ali nič.

Aleksandra K. Kovač
Urednica Naših vezi

SLAVNOSTNA PROSLAVA IN VSESLOVENSKO SREČANJE CIVILNIH INVALIDOV VOJN SLOVENIJE

Civilni invalidi vojn smo se 11. junija 2015 zbrali v Modri dvorani Celjskega sejma na proslavi in srečanju. Z združenima dogodkoma smo zaznamovali 45 let delovanja Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije.

Navzoče goste in civilne invalide vojn je pozdravil Adolf Videnšek, predsednik Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije.

S svojo udeležbo in slavnostnim govorom nas je počastil tudi predsednik države Borut Pahor. Predsednik je civilnim invalidom vojn čestital ob praznovanju 45. obletnice zveze in se jim zahvalil za neprecenljiv prispevek k ozaveščanju o tragičnih posledicah vojn, ki ne povzročajo samo smrti, temveč tudi invalidnosti vseh vrst. *»Rad bi poudaril, da je politika naše države, in tudi moja politika predsednika Republike Slovenije, politika brez vojn, je politika miru,«* je povedal predsednik Borut Pahor.

»Iskreno se zavzemam za mir, za mirno reševanje sporov, za strpnost in za dialog, ki ni sovražen. Prizadevam si zato, da bi s spravo ali narodno pomiritvijo zacelili nekaj ran, ki segajo v prejšnje stoletje in razumljivo ostajajo na duši ljudi,« je svoja prizadevanja opisal predsednik, ter spomnil, da smo Slovenci v preteklosti že pokazali, da smo sposobni preseči razlike in stopiti skupaj. *»Storiti moramo vse, kar je v naši moči, da preprečimo konfliktnosti med nami. Nikoli več se ne sme ponoviti, da bi brat dvignil roko nad brata.«*

V nagovoru je spomnil tudi na 70. obletnico konca druge svetovne vojne, ki jo slavimo letos in na ostre čeri, ki jih je naplavila zgodovina, ki je ne moremo spremeniti, lahko pa se iz preteklosti česa naučimo. *»Za prihodnost Slovencev je pomembno, da z vso izkušnjo našega naroda naredimo en miren*

in dosleden napor, da se počasi zacelijo rane, ki jih je prinesla sredina prejšnjega stoletja,« je dejal predsednik republike.

»Z vašimi izkušnjami spominjate in opominjate na to, da mir ni samoumeven, zanj si je treba prizadevati, vsak dan, z vztrajnimi koraki,« je stavek predsednika republike, ki se je dotaknil vsakega civilnega invalida vojn.

Civilni invalidi vojn so sprejeli tudi resolucijo, v kateri opozarjajo na posledice vojn med civilnim prebivalstvom in med drugim zahtevajo odgovornost države do izpolnjevanja pravic, ki jim jih priznava zakon.

S svojo prisotnostjo na slavnostni proslavi so nas počastili še župan Celja Bojan Šrot, direktor FIHO Štefan Kušar, predsednik NSIOS-a Boris Šuštaršič, predstavniki drugih invalidskih organizacij, predstavniki Koordinacije veteranskih in domoljubnih organizacij in drugi.

Slavnostno proslavo je povezovala Maja Gorjup Zdovc. Prihod praporščakov je pospremil kvartet Policijskega orkestra iz Ljubljane. S svojim prispevkom so na slavnostni proslavi sodelovali fantje iz okteta Filozofske fakultete Ljubljana, trio Boštjan Korošec, Danej Pukl in Grega Skaza ter Štajerski rogisti. Po uradnem delu je sledilo druženje, za katerega glasbeno noto je poskrbel mladi ansambel Lunca.

Ob koncu pa se ne smemo pozabiti zahvaliti Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij Slovenije in Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve RS, ki sta nam z določenimi finančnimi sredstvi omogočila, da smo lahko slavnostno in tako množično obeležili 45-letnico delovanja Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije.

Andreja Rožič

Nagovor predsednika ZDCIVS na proslavi ob 45. obletnici delovanja zveze v Celju

Za nekoliko bolj poudarjeno proslavitev 45. obletnice organiziranega delovanja CIV Slovenije smo se odločili v želji, da glasneje spregovorimo o naših občutjih in spoznanjih, ki jih nosimo v sebi kot civilne žrtve vojn – dejanske žrtve preteklih vojn.

Tako so vsaj tri vsebine, ki jim želimo dati poudarka:

Pomen naše lastne enotne organiziranosti delovanja vseh CIV Slovenije z namenom, da z vključevanjem invalidov prispevamo k lajšanju tegob, ki jih prinaša invalidnost.

Statusni položaj

V prvih desetletjih po 2. svetovni vojni civilne žrtve vojn v takratni naši državi pravno formalno sploh nismo obstajale. Tako smo se v 60-tih letih 20. stoletja začeli samoorganizirati. Najprej v okviru Zveze slepih Slovenije, po letu 1970 pa v

lastni organizaciji. Tako enotno organizirani smo v dialogu, najprej s Socialistično Republiko Slovenijo, po letu 1991 pa z Republiko Slovenijo uspeli izoblikovati ustrezen pravno formalni status in določene oblike varstva za civilne invalide vojn. Seveda pa se mi invalidi nikoli nismo predajali in se ne predajamo malodušju. Morda prav zaradi tega, ker to, kar se nam je zgodilo, doživljamo kot hudo nasilje. Tako vlagamo nadpovprečna prizadevanja, da s preostalimi zmožnostmi ob pomoči svojcev in bližnjih ustvarimo znosno preživetje. Z našim organiziranim delovanjem pa ustvarjamo možnosti za vključevanje nas samih invalidov v različne interesne aktivnosti. S tem preprečujemo socialno izključenost in lajšamo tegobe, ki jih prinaša invalidnost. Ob tem je treba poudariti, da je invalidnost CIV izredno heterogena, tako po intenzivnosti – stopnjah, kot po vsebini, vrsti telesnih in duševnih okvar. Zastopana sta oba spola. Ob invalidih samih

pa doživljajo travme tudi njihovi svojci. Tako heterogene vsebine torej obravnava naša organizacija.

Pomembno je tudi naše prizadevanje, da ne bi nastajali novi civilni invalidi vojn. Na prvem mestu je stalno osveščanje prebivalstva, kako ravnati ob nevarnih najdbah. To je naša skrb ves čas delovanja. V zadnjih desetih letih pa na tem področju pomembno prispevajo pripadniki državne enote za varstvo pred neeksploziranimi ubojnimi sredstvi (NUS).

Najpomembnejše pri tem pa je - nikoli več vojn! Obramba ni samo obramba z mečem, pač pa modrost razreševanja razmerij različnih pogledov in interesov na miren način.

Dosedanji rezultati našega dela govorijo za to, da mora biti naša organiziranost tudi v bodoče enotna in čvrsta.

Civilni invalidi vojn, kot dejanske žrtve vojn

Naslednje, o čemer moramo civilni invalidi vojn kot dejanske žrtve vojn spregovoriti, je naše odločno nestrinjanje, da se žrtve preteklih vojn ne prestopajo in še zdaj zlorabljujejo za škodljiva razhajanja v naši družbi. Mi, v naši družbi moramo dejansko čim prej doseči preboj, da ustvarimo pogoje za delovanje demokratičnega pluralizma interesov in pogledov, ob upoštevanju etičnih in moralnih načel ter z medsebojnim spoštovanjem.

Naš vitalni življenjski interes je, če hočemo stati in obstati, da enotno izoblikujemo smernice in cilje, ki bodo zagotavljali:

- obstoj in razvoj našega naroda
- obstoj in razvoj naše samostojne države
- ustvarjanje ustrezne blaginje za vse in vsakega državljan.

To ne smejo biti le neuresničljive sanje naših prednikov in nas samih, ampak povsem uresničljivi cilji - to smo dolžni našim potomcem - zanamcem! Pogoj pa je modrost pri vodenju in zadostna enotnost vseh državljanov glede vitalnih vsebin oziroma vprašanj.

Vsebinska, o kateri tudi moramo spregovoriti, je naše nestrinjanje - naše nezadovoljstvo s tem, kako danes gleda na nas civilne invalide vojn naša civilna družba in tudi naša politika - vsaj del nje.

Ponovno povemo in poudarimo, da smo civilne žrtve vojn - civilni invalidi vojn, tisti ljudje, ki nosimo na sebi in v sebi najhujše posledice preteklih vojn, in to največkrat od rane mladosti in doživljenjsko. Tu niso pomembne nobene barve, tu smo samo ljudje kot taki. Kljub časovni odmaknjenosti vojn imamo v zadnjem desetletju več novih zelo hudih poškodb, ki sodijo v našo skupino. Zato ne sprejemamo, da se gleda na nas, kot na neko privilegirano skupino, ki ji je treba po možnosti še kaj odvzeti.

Za zaključek naj rečem: » Čas, ki ga živimo, je vedno naš - kar zamudimo ali zgrešimo, pa drago plačamo. Vreme bo!«

Adolf Videnšek, predsednik ZDCIVS

RESOLUCIJA

Civilni invalidi vojn Slovenije, zbrani v Celju dne 11.6.2015 ob proslavljanju 45. obletnice organiziranega delovanja, sprejememo naslednjo resolucijo:

1. Civilni invalidi vojn Slovenije pozivamo in rotimo vse demokratično izvoljene predstavnike ljudstva v Sloveniji in Evropi, da takoj prenehajo zlorabljevati človeške žrtve preteklih vojn za sedanje razhajanje v usklajevanju in reševanju različnih medsebojnih pogledov in interesov.

Žrtve preteklih vojn morajo biti opozorilo in svarilo, da bodo zdaj in v bodoče vse interese posameznikov in skupin usklajevali in reševali tako, da zaradi tega nikoli več ne bo človeških žrtev!

Zahtevamo, da smo civilne žrtve vojn vedno in povsod obravnavane enakovredno.

Vse osebne človeške žrtve vojn pa moramo obravnavati kot žrtve vojn, ne glede na vzrok ali namen.

2. Zahtevamo, da Republika Slovenija dosledno spoštuje status in izvaja varstvo civilnih invalidov vojn Slovenije v smislu 3. odstavka 50. člena Ustave RS.

Zahtevamo, da država povrne oblike in vsebine varstva, poslabšanega oziroma odvzetega v preteklih letih, na raven kot to določa zakon o vojnih invalidih, Ur.l. RS št. 63/1995.

Zahtevamo, da začne država izboljševati varstvo civilnih invalidov vojn in družinskih članov umrlih, zlasti vdov in vdovcev oziroma vseh vojnih invalidov, po zakonu o vojnih invalidih.

3. Vsi, ki že desetletja nosimo invalidnost in nam je bilo ukradeno normalno otroštvo, ne dovolimo, da se kdorkoli v našem imenu odpove pravici do poplačila vojne odškodnine agresorjev na naše ozemlje in naš narod.

V Celju, dne 11.6. 2015

ZVEZA DRUŠTEV CIVILNIH INVALIDOV VOJN SLOVENIJE PRAZNUJE 45. OBLETNICO DELOVANJA

Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije je 9. junija 2015 v Celju organizirala tiskovno konferenco, na kateri smo želeli predvsem opozoriti, da se v Sloveniji še vedno dogajajo nesreče z neeksplodiranimi ubojnimi sredstvi (NUS), ne glede na to, da so leta 1. in 2. svetovne vojne za marsikoga že davna zgodovina.

Predvsem šokantni so bili podatki pripadnika Državne enote RS za varstvo pred NUS Igorja Boha, ki je novinarjem predstavil podatke o vsakoletnih najdbah ostankov

neeksplodiranega vojnega materiala iz obeh vojn. V zadnjih desetih letih je imela zaščitna enota 3.909 intervencij na katerih so odstranili so 72.167 kosov neeksplodiranih ubojnih sredstev. Skupna teža varno odstranjenih neeksplodiranih ubojnih sredstev je neverjetnih 90 ton. Tako je bilo v obdobju prvih petih mesecev letošnjega leta najdenih in odstranjenih dobrih pet ton neeksplodiranih ubojnih sredstev.

Andreja Rožič

Poročilo s tiskovne konference ZDCIVS DOSMRTNI ZAPORNICI SVOJE INVALIDNOSTI

Neeksplodirana sredstva - Zveza društev civilnih invalidov vojn opozarja, da so eksplozivni predmeti vedno bolj nevarni.

Jože Zupanc je pri dobrih šestih letih zaradi neeksplodirane bombe izgubil vid, imel je razparan trebuh. Tri dni so ga vozili do zdravnika, kjer so ga odpisali in še živega položili na mrtvaški oder. Šele ko so k njemu položili truplo in je Jože pomigal z nogo, so ugotovili, da je živ. Zupanc si je od leta 1968 aktivno prizadeval za ureditev statusa civilnih invalidov vojn. Petinštirideseto obletnico zveze so proslavili v Celju.

Jože Zupanc je svojo mladost preživel v Zavodu za slepo in slabovidno mladino: »Tam smo bili večino otroci, ki smo izgubili vid zaradi neeksplodiranih ubojnih sredstev (NUS). Potem smo izvedeli, da je mama nekega fanta, ki je bil z nami, uredila, da je dobil vojno invalidnino. Takrat se je začelo naše opozarjanje. Nam je bila namreč ukradena mladost, pa nobenih pravic nismo imeli. Smo dosmrtni zaporniki svoje invalidnosti.«

Podoben govor je imel Zupanc na republiškem zboru aprila 1968, ki je bil prvi in edini tak govor v parlamentu za ureditev varstva civilnih invalidov vojn Slovenije. Zupanc si je zaradi aktivizma nakopal tudi policijsko kontrolo.

Usodna rdeča škatla

Ustrezno statusno obravnavo in določeno posebno varstvo so civilni invalidi vojn dočakali šele v samostojni Sloveniji. Sedanji predsednik Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije (ZDCIVS) Adolf Videnšek poudarja, da so prav civilni invalidi najhujša posledica vojn. Tudi on se je poškodoval že kot otrok: »Na velikonočni ponedeljek leta 1949 je sosedov fant prinesel rdečo škatlo, ki je ropotala. Pa sem z njo udaril po kamnu in je eksplodiralo. Izgubil sem roko in oči. Star sem bil sedem let.«

Danes 47-letni Matej Peljhan, ki ga je javnost spoznala

po fotografskem opusu Mali princ, se je poškodoval pri desetih letih: »Pri igri sem našel neeksplodirano bombo. V roki mi je eksplodirala.« Pod desnim komolcem mu je utrgalo roko, na levo oko je slep: »Začelo se je zelo travmatično obdobje, dolgo zdravljenje, ločen sem bil od prijateljev in staršev. Sem pa aktiven in sem se znal znajti. Danes sem klinični psiholog, ukvarjam se z otroki s posebnimi potrebami. Nočem precenjevati svoje izkušnje, ampak imam drugačno prednost v službi.«

Travme tudi za domače

V ZDCIVS je 932 članov, in čeprav se število civilnih invalidov vojn manjša, ne izginja. Tako imajo v zvezi pet zelo težkih invalidov mlajših od 25 let. Petindvajsetletni Luka Kolbl se je poškodoval pred devetimi leti. Pri dvanajstih je med čistilno akcijo našel lično rumeno aluminijasto škatlico, jo nesel domov, potem pa nanjo za štiri leta pozabil.

»Pri šestnajstih sem jo spet odkril v sobi, škatlica je ropotala. Potem je bombo razneslo. Imel sem razparan trebuh in poškodovan obraz. Videla sta me oče in sestra, ki je bila takrat stara 14 let. Oba sta se po tistem zelo spremenila, predvsem sestra. Danes je že v redu, ampak takrat je bila to zanjo velika travma.« Hudo je bilo seveda tudi za Luko, ki ga je čakalo leto dni bolnišnic in operacij. Danes zbira starine.

Število NUS nedoločljivo

Igor Boh iz Državne enote za varstvo pred NUS je povedal, da imajo vsak dan več kot eno intervencijo, letos jih je bilo že 211, odstranili so 6435 kosov NUS, njihova skupna teža je bila dobrih pet ton. Največ jih je na Severnem Primorskem in na Dolenjskem, koliko je še tega na Slovenskem, ne ve nihče, bodo pa nevarna še vsaj 150 let. Previdnost je zato nujna: »Starejša ko so NUS, bolj so občutljiva, zato se jih ne smemo dotika-

ti!« Ob taki najdbi se je treba najprej umakniti po isti poti, od koder smo prišli in mesto zavarovati, opozarja Boh. Potem pokličemo 112 oziroma 113 in do prihoda državne enote za varstvo pred NUS ostanemo v bližini, da preprečimo morebitne nesreče drugih.

Špela Kuralt, Delo

Prispevek je bil objavljen v časopisu Delo, 10. 6. 2015

16. SREČANJE VOJNIH INVALIDOV V KOPRU

Zveza društev vojnih invalidov Slovenije je organizirala že tradicionalno 16. srečanje vojnih invalidov, družinskih članov in njihovih svojcev. Srečanje je bilo v soboto, 23. maja 2015 v športni dvorani Osnovne šole Koper.

Namen srečanja je druženje in integracija vojnih invalidov in drugih udeležencev ter spomin na dogodke polpretekle zgodovine. Srečanje je bilo posvečeno tudi 70. obletnici ustanovitve Zveze vojaških vojnih invalidov Slovenije in 70. obletnici konca druge svetovne vojne.

Srečanja se je udeležilo 540 vojnih invalidov, družinskih članov in njihovih svojcev ter prijateljev iz vseh petnajstih društev vojnih invalidov, kar je enako številu udeležencev leta 2014. Skupaj z gosti, nastopajočimi in organizatorji (praporščaki drugih organizacij, hostese in varnostna služba ter zdravstveno osebje) ter novinarji je bilo v dvorani več kot 650 navzočih.

Srečanja so se udeležili številni gostje. Poseben pomen je dal srečanju prihod predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja, ki je ZDVIS podelil državno odlikovanje, srebrni znak za zasluge.

Srečanja so se udeležili tudi drugi gostje, Liljana Kozlovič in Marko Ferluga poslanca državnega zbora, podžupan Mestne občine Koper Peter Bolčič, iz ministrstva za obrambo se je srečanja udeležil Boris Geršak, poveljnik Mornariške enote Slovenske vojske. Prišli so tudi Štefan Kušar, direktor Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, Adolf Videnšek, predsednik Zveze društev civilnih invalidov vojn Slovenije, Drago Novak, predsednik Zveze delovnih invalidov Slovenije. Gostje iz veteranskih in domoljubnih organizacij so bili Valter Kodarin, predstavnik Zveze združenj borcev za vrednote NOB, Mitja Jankovič in Valter Viler generalni sekretar in predstavnik Zveze veteranov vojne za Slovenijo, Tomaž Čas, predsednik Zveze policijskih veteranskih društev Sever, Jožef Tišler, iz Zveze društev »General Maister« in Edi Maligoj, predstavnik Zveze vojnih invalidov NOV Trst. Srečanja se je udeležil tudi častni predsednik ZDVIS Ivan Pivk.

Dodaten pečat slovesnosti je srečanju pridal prihod praporščakov s prapori ZDVIS, Društev vojnih invalidov

Celje, Dolenjske, Posavja in Bele krajine, za Koroško, Maribor, Slovenske Istre Koper, Severne Primorske ter prapori Zveze civilnih invalidov vojn Slovenije, Združenja slovenskih častnikov in Društva za negovanje rodoljubnih tradicij Primorska TIGR,

Po prihodu predsednika države Boruta Pahorja, prihodu praporščakov in slovenski himni je predsednik Pahor podelil državno odlikovanje srebrni red za zasluge Zvezi društev vojnih invalidov Slovenije. Predsednik ZDVIS Janez Podržaj se je zahvalil za odlikovanje ter med drugim dejal: »danes je za vojne invalide poseben dan, ker smo prejeli tako visoko državno odlikovanje iz rok vrhovnega poveljnika naših oboroženih sil. Hvala vam za to dejanje.«

Predsednik države Borut Pahor je tudi nagovoril navzoče. Dejal je: »Spoštovani gospod predsednik, odlikovanci, gospe in gospodje. Vojna. Beseda vojna je grda beseda. V vseh jezikih je grda beseda. Kaj šele je groznega, kar ta beseda opisuje. Smrt, invalidnost, žalost, trpljenje. V vojni pravzaprav ni lepega nič. Plemenit so le tisti ljudje, ki jo končajo. Rad bi se zahvalil aktivnostim zveze društev, ki v bistvu kot živ spomenik opozarjajo generacije, ki jim je bilo prihranjeno vojno gorje, da se vsake vojne majhne in tudi velike začnejo najprej z rožljanjem z besedami. Zato je potrebno biti kot privržen demokrat previden, če in ko, se v družbi razširi sovražni govor. Je potrebno znova poskrbeti za to, da se okrepijo vse tiste sile, ki znajo s strpnostjo in solidarnostjo premagati skušnjavo, da bi ta sovražni boj prevagal. Rad bi se vam zahvalil za vse aktivnosti v vaši tradiciji in vas pozval, da s tem nadaljujete. Mislim, da je to s tega mesta danes najbolj odlično sporočilo za mir, ne za vojno, za sožitje, ne za prepir, za prijateljstvo, in ne za sovraštvo. Hvala.«

Navzoče je pozdravila tudi predsednica DVI Slovenske Istre Janja Žagar, ki je vsem zaželela dobrodošlico in prijetno druženje. Poudarila je, da društvo neprekinjeno deluje v občinah Koper, Izola, Piran in Ankaran že 65 let, od leta 1950. Janja Žagar je Ivanu Vinčencu podelila naziv častni član DVI Slovenske Istre.

Podžupan Mestne občine Koper Peter Bolčič je pozdravil udeležence ter dejal, da so veseli, da vojne invalide gostijo v Kopru, v mestu, ki združuje, mestu, ki je odprto in navzočim prenesel tudi pozdrave župana Kopra Borisa Popoviča.

Osrednji govor je imel predsednik ZDVIS Janez Podržaj (v celoti objavljen v nadaljevanju članka).

Kulturni program so popestrili plesna skupina Osnovne šole Koper in Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič. Za prijetno druženje je na koncu kulturnega dela srečanja poskrbel Duo Pregelj.

TPPZ Pinko Tomažič je v drugem delu proslave zapel slovenske in tuje partizanske in domoljubne pesmi. Na koncu so zapeli pesem Vstala Primorska, primorsko himno. Navzoči so vstali in marsikomu se je orosilo oko.

Pevski zbor se je navzočim predstavil z besedami: »TPPZ je bil ustanovljen leta 1972 v Bazovici pri Trstu na pobudo bivših partizanov. Glavno poslanstvo zborja je prenašanje izročila NOB in uporniškega gibanja, ohranitev partizanske pesmi in posredovanje idealov miru, bratstva in enakopravnosti med narodi. Prvi dirigent in hkrati ustanovitelj zborja je bil Oskar Kjuder, partizan, borec prekomorskih brigad, ki je zbor vodil 25 let. Za njim je to vlogo prevzela Pia Cah, doma iz Križa pri Trstu. Zbor je imel doma, v takratni Jugoslaviji, Sovjetski zvezi in v drugje v tujini preko tisoč nastopov. Zbor se je leta 1981 preimenoval po narodnemu heroju Pinku Tomažiču, ki je 15. decembra 1941 padel pod fašističnimi

strelji na Opčinah pri Trstu. Z ustrelitvijo Tomažiča in še štirih tovarišev se je končal 2. tržaški proces, s katerim je hotel fašizem zatreti slovensko antifašistično gibanje. Pinko je ljubil tudi glasbo in petje. Pel je tudi na svoji zadnji poti. In zato se ga mi, ob stoletnici njegovega rojstva, spominjamo na naših koncertih, ker hočemo, da predvsem mladi spoznajo lik tega velikega Slovenca, komunista, antifašista, ki je za našo svobodo dal največ, kar je imel, življenje. In to še posebej v teh časih, ko fašizem po celi Evropi nevarno dviguje glavo. Posebej danes, ko bodo fašisti novega stoletja v Gorici proslavljali vstop Italije v prvo svetovno vojno in povečevali nacionalizem, sovraštvo in nestrpnost. Naj vedo, da pri nas še vedno velja prisega. SMRT FAŠIZMU - SVOBODA NARODU.«

Opomba: Na dan, ko je ZDVIS organiziral srečanje vojnih invalidov v Kopru, so imeli ob obletnici vstopa Italije v prvo svetovno vojno, v Gorici v Italiji zborovanje člani neofašistične organizacije CasaPound. Protifašistični shod Fašisti ven iz Gorice, ki se je začel ob 15.00 uri na železniški postaji v Gorici, pa je bil odgovor na zborovanje neofašistov.«

Vladimir Pegan

Nagovor predsednika ZDVIS na 16. srečanju vojnih invalidov v Kopru

Spoštovane tovarišice in tovariši, gospe in gospodje, vojni invalidi, svojci padlih v vojnah in svojci umrlih vojnih invalidov ter drugi člani društev vojnih invalidov. Dovolite, da v vašem in svojem imenu prisrčno pozdravim našega častnega gosta gospoda Boruta Pahorja, predsednika Republike Slovenije in druge visoke goste, ki so se udeležili našega tradicionalnega srečanja, že 16. po vrsti.

Prav vsem želim dobrodošlico in prijetno bivanje med nami.

Spoštovani,

Vsekakor je krona današnjega srečanja prejem visokega državnega odlikovanja predsednika države in vrhovnega poveljnika oboroženih sil RS. Saj to je priznanje vsem vojnim invalidom, ki ste dobili poškodbe v vojni ali pri usposabljanju za obrambo domovine.

S svojo udeležbo so nas poleg predsednika države počastili visoki gostje, predstavniki občin in državnih organov ter naši prijatelji in sodelavci iz invalidskih, veteranskih in domoljubnih organizacij, s katerimi naša zveza tvorno sodeluje, zlasti na področju varstva invalidov, vojnih veteranov, žrtev vojn in vojnega nasilja, negovanja domoljubja ter ohranitve zgodovinskih vrednot.

Z nami je tudi Tržaški partizanski pevski zbor Pinko

Tomažič, ki bo s petjem dal poudarka in popestril naše srečanje.

Še posebej pa sem vesel, da se nas je tudi na letošnjem srečanju iz naših društev kljub staranju populacije, zbralo tako veliko število vojnih invalidov, svojcev in drugih, ki so kakorkoli povezani z invalidi.

Spoštovani udeleženci,

namen srečanja je druženje vojnih invalidov in drugih udeležencev ter ohranjanje spomina na našo preteklost, ki je bila vse prej kot rožnata. Z današnjim srečanjem se spominjamo najmanj dveh pomembnih jubilejev. 70-letnice konca 2. svetovne vojne, ki je narode sveta nepozabno zaznamovala z grozo in trpljenjem. Tudi slovenski narod pri tem ni bil izjema, saj se še danes po 70. letih čutijo posledice krvave vojne. Slednja je tesno in nepozabno povezana z vojnimi invalidi. Prenekateri branitelj domovine je kot borec dobil poškodbe in trajne posledice prav v tej vojni.

Prav tako letos praznujemo 70-letnico ustanovitve Zveze vojaških vojnih invalidov Slovenije. Zveza društev vojnih invalidov v zdajšnji obliki deluje od leta 1994. Dobrih 20 let zveza ponovno kot samostojna organizacija nadaljuje tradicijo vseh predhodnih zvez in povezav, ki so tudi v prejšnjih stoletjih skrbele za vojne invalide in žrtve vojn.

Smo žrtve vojne ali usposabljanja za primer branjenja domovine in smo ponosni nanjo. Soustvarjali smo jo kot državo in branili njeno samostojnost in suverenost. Smo zagovorniki miru in reševanja sporov po mirni poti, toda če bi nekdo ogrozil našo dragoceno državo Slovenijo in njeno suverenost, smo jo skupaj z drugimi pripravljene po svojih močeh odločno braniti.

S spominom na te obletnice na današnjem srečanju se poskušamo zahvaliti tistim, ki so s svojo požrtvovalnostjo in trpljenjem v nemogočih razmerah izborili tako željeno svobodo, kar so bile več stoletne sanje mnogih Slovencev. Vsem tistim, ki so se borili za domovino in jih ni več med nami dolgujemo neizmerno spoštovanje in prav je, da jih ohranimo v trajnem spominu.

Temeljne pravice in zaščito ter varstvo vojnih invalidov, veteranov in žrtev vojnega nasilja je ob osamosvojitvi Republika Slovenija uredila z ustavo in zakoni. Na svoje branitelje in borce takrat ni pozabila. Obveznosti je na začetku korektno izvajala. S časovno oddaljenostjo pa se te pravice z vsakim zakonom predpisom ali uredbo, ki se dotika naših pravic zmanjšujejo ali celo ukinjajo. Za dejavnost zveze in DVI imamo vsako leto večje težave pri zagotavljanju finančnih sredstev.

Strinjamo se, da so glede na trenutno gospodarsko stanje potrebni začasni – varčevalni ukrepi, vendar ne moremo pristati na trajen odvzem pridobljenih in zagotovljenih pravic vojnih invalidov. Takemu načinu varčevanja odločno nasprotujemo.

Sprašujemo se, kako bo starejša, že opešana populacija vojnih invalidov in drugih upravičencev preživela, če se bo varčevanje izvajalo na račun njihovega skromnega življenjskega standarda.

Vsekakor so še vedno glavna skrb zveze vojni invalidi in družinski upravičenci. Prav gotovo bo treba večjo skrb kot doslej nameniti vojaškim mirnodobnim invalidom. Zaradi staranja so težave, ki so posledica invalidnosti vsak dan večje, poškodbe dobljene v mladosti šele zdaj, v starejših letih kažejo svoj pečat. Kljub temu se invalidi aktivno vključujemo v delo društev in sodelujemo pri izvajanju posebnih in drugih programov zveze in društev vojnih invalidov.

Prioriteto izvajanja socialnih programov je potrebno čim bolj prilagajati dejanskemu stanju in potrebam naših članov. Vsekakor moramo upoštevati zdravstveni, ekonomski in socialni položaj vojnih invalidov in drugih upravičencev ter dati prednost tistim programom, ki neposredno vplivajo na kakovost življenja naših članov, vojnih invalidov.

ZDVIS ima status reprezentativne invalidske organizacije za invalide s statusom vojaških vojnih invalidov in vojaških mirnodobnih invalidov. Poleg delovanja na invalidskem področju, sodeluje z veteranskimi in domoljubnimi organizacijami doma in s sorodnimi organizacijami vseh sosednjih držav in je članica Svetovne federacije veteranov, kjer prav tako tvorno sodeluje.

V nekaj več kot 20 let dolgi prehojeni poti delovanja se je zveza z društvi vojnih invalidov razvila v dobro organizirano interesno združenje vojaških invalidov, ki uspešno izvaja dopolnilno skrb za vojaške invalide ter svojce padlih in umrlih vojaških invalidov, zagovarja njihove potrebe in interese, pomaga vojnim invalidom pri premagovanju težav in jim pomaga pri usposabljanju za čim bolj samostojno in neodvisno življenje. To je naša osnovna dejavnost in na tem področju bomo vztrajali tudi v prihodnje.

»**Stati inu obstati**« so znane Trubarjeve besede iz pridige o veri, ki je sestavni del prvega Katekizma. Slovenski narod je obstal, in del njega smo tudi vojni invalidi, ki imamo jasen pogled v prihodnost in upamo, da se bodo razmere uredile in naš položaj izboljšal. Smo populacija, ki se stara in s tem se naše vsakodnevne težave večajo.

»**Živeti in preživeti**« je naš moto za invalidno in starajočo se generacijo.

Kljub temu, da se nam vsako leto finančna sredstva zmanjšujejo, smo hvaležni za prejeta sredstva Fundaciji FIHO, MDDSZEM in občinam, z željo, da bi bili v bodoče v večji meri deležni podpore, ki smo je resnično potrebni.

Dovolite mi, da se predsedniku države Borutu Pahorju v imenu vseh vojnih invalidov Slovenije najlepše zahvalim za prejeto visoko državno priznanje.

Hvala tudi predlagateljicam, ZVVS in Združenju Sever, ki

sta prepoznali naša prizadevanja za skrb za vojne invalide in veterane, ohranjanje zgodovinskega spomina in krepitev domoljubja.

Iskrena hvala predstavnikom državne in lokalnih uprav, vsem gostom iz invalidskih, veteranskih in domoljubnih organizacij ter praporščakom, ki ste s svojo prisotnostjo obogatili in dodali pomen našemu srečanju. Prav tako hvala za dozdajšnje dobro in korektno sodelovanje.

Še posebej hvala pa vam, dragi vojni invalidi in člani naših

društev za tako množično udeležbo na našem srečanju, da dostojno proslavimo za nas dva pomembna 70-letna jubileja, konca 2. svetovne vojne in ustanovitve ZVVI Slovenije.

Vsem vam želim mnogo zdravja in uspehov v nadaljnjem delu, predvsem pa medsebojnega razumevanja in spoštovanja.

Janez Podržaj, predsednik ZDVIS

ODLIKOVANJA IN PRIZNANJA ZA ZVEZO DRUŠTEV VOJNIH INVALIDOV SLOVENIJE

SREBRNI RED ZA ZASLUGE

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je Zvezo društev vojnih invalidov Slovenije odlikoval s srebrnim redom za zasluge. Pahor je odlikovanje zvezi vročil na 16. vseslovenskem srečanju vojni invalidov v Kopru, 23. maja 2015. Zveza je odlikovanje prejela »za vsestranski prispevek pri uveljavljanju interesov vojnih invalidov, za ohranjanje spomina na partizansko saniteto in zasluge pri krepitvi domoljubja.«

V utemeljitvi je zapisano še:

Zveza društev vojnih invalidov Slovenije je reprezentativna organizacija vojaških vojnih in mirnodobnih invalidov. Povezuje vojne invalide vseh vojn in obdobj, pa tudi svojce padlih in umrlih vojnih invalidov. Zveza je bila ustanovljena decembra 1994 in nadaljuje poslanstvo Zveze vojaških vojnih invalidov Slovenije, ki je združevala vojaške invalide pred drugo svetovno vojno in po njej. Deluje na celotnem območju Republike Slovenije. Vanjo je vključenih nekaj manj kot 3000 vojaških invalidov in njihovih družinskih upravičencev. V njena društva so vključeni tudi člani brez statusa vojnega invalida, ki kot prostovoljci sodelujejo pri izvajanju posebnih socialnih programov.

Zveza svojo pozornost namenja potrebam vojnih invalidov: zagovarja njihove interese, jim pomaga pri uveljavljanju pravic na področju socialno-zdravstvenega varstva, rehabilitacije in vključevanja v okolje in delo.

Nadvse dragocena je njena pomoč pri premagovanju življenjskih težav njenih članov. Aktivno skrbi za ohranjanje njihovega zdravja, jim omogoča neposredno pomoč na domu, skrbi za njihovo vključenost v kulturno, družbeno in športno življenje ter jim pomaga pri usposabljanju za čim bolj neodvisno življenje. Te svoje človekoljubne cilje zveza uspešno uresničuje že dobrih dvajset let.

Njena naloga je tudi ohranjanje zgodovinskega spomi-

na na vojne dogodke in utrjevanje domoljubnega izročila. Ob izdajateljski izvaja tudi raziskovalno dejavnost. Poleg brošur, zbornikov in glasila Naše vezi je med drugim v knjigi Partizansko zdravstvo na Slovenskem 1941–1945 proučila razvoj partizanskega zdravstva ter objavila seznam vseh slovenskih partizanskih zdravnikov in študentov medicine. Knjiga Vojni invalidi, pravna zaščita in organiziranost vojnih invalidov na Slovenskem, pa zapolnjuje vrzeli v slovenski družbeni zgodovini.

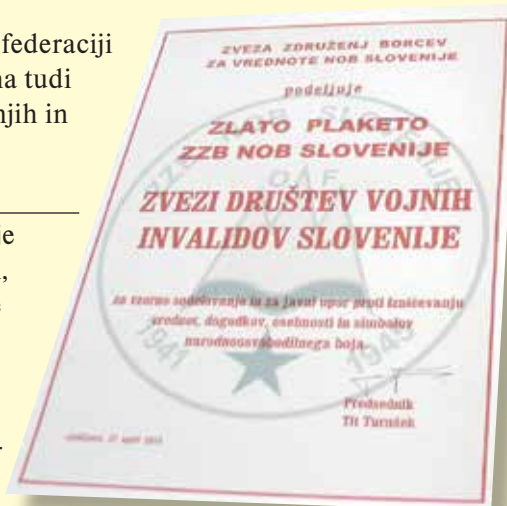
Zveza aktivno deluje tudi v Svetovni federaciji veteranov, neposredno pa je povezana tudi z združenji vojaških invalidov sosednjih in drugih držav.

Srebrni red za zasluge se sicer podeljuje za izjemno delo in zasluge pri varnosti, obrambi in zaščiti Republike Slovenije ter za mednarodno sodelovanje na teh področjih. Srebrni red za zasluge se podeljuje državljanom Republike Slovenije in tujim državljanom ter izjemo ma skupinam državljanov, pravnim osebam in drugim organizacijam.

ZLATA PLAKETA ZZB NOB SLOVENIJE

Priznanje je Zvezi društev vojnih invalidov izkazala tudi Zveza združen borcev za vrednote NOB Slovenije. Zlato plaketo ZZB NOB Slovenije je ZDVIS podelila za »vzor-no sodelovanje in za javni upor proti izničenju vrednot, dogodkov, osebnosti in simbolov narodno osvobodilnega boja.«

A. K. K.

naše vezi v razmislek

CIVILNI INVALIDI VOJN VČERAJ, DANES, JUTRI

VČERAJ

Pred 70 leti se je za civilne žrtve vojne pričelo dolgo obdobje ugotavljanja razlogov za nastanek naše invalidnosti, ko smo takrat, nič krivi otroci postali žrtve vojaških dogodkov, od bombardiranja naše dežele, vojaških dogodkov in predvsem zapuščenega vojaškega materiala.

Postali smo civilne žrtve vojne, nekateri še v vojnem času, veliko več pa smo utrpeli poškodb po koncu vojne, ko je bilo zaradi poraza okupacijskih sil in geografske lege naše domovine, ko so se poraženci umikali na zahod iz juga Jugoslavije preko Slovenije, zapuščenega in odvrženega veliko vojaškega materiala.

Po zmagi nad okupatorji je nova ljudska oblast v letih 1945 in 1946 izvajala obsežen popis vojne škode, ne samo materialne temveč tudi človeške, zato da bi na mirovni pogajanjih od držav napadalk lahko zahtevala primerno vojno odškodnino. Poverjeniki lokalnih organov nove oblasti so hodili od hiše do hiše in popisovali vojne poškodbe tako na materialnem področju kot tudi človeške žrtve.

Po sklenitvi mirovni sporazumov je nova Jugoslavija dobila vojno odškodnino od nekdanjih okupatorjev, vendar pa le za povzročeno materialno škodo. Danes te države oz. njihove naslednice vztrajno trdijo, da so s poplačilom

vojne škode plačale tudi škodo povzročeno prebivalcem. A plačana vojna odškodnina ni bila povrnjena poškodovancem, ampak se je uporabila za popravila in novogradnje porušeni delov naše skupne države, predvsem pa za razvoj nerazvitih delov nove Jugoslavije.

Maloštevilni člani naše zveze, prve organizacije Civilnih invalidov, in pozneje nekaterih društev, so si trmasto prizadevali doseči pravično invalidnino (rento) in pozneje v svobodni Sloveniji pravično vojno odškodnino. Vendar pa nas je Zakon o poplačilu vojne škode razočaral. Družbeno pojasnilo je bilo, da ni denarja. Ker je bil pojem rente pri nas ideološko neprimeren, so nam priznali invalidnine za našo invalidnost. To je spodbudilo najtežje civilne invalide v Sloveniji, predvsem gojence Zavoda za slepo in slabovidno mladino iz Ljubljane, da so pričeli z dejavnostmi za ureditev pravno-formalnega statusa civilnih Invalidov v Jugoslaviji in poskušali k temu pritegniti tudi sotrpine iz ostalih republik v Jugoslaviji. Politično vzdusje za ureditev tega stanja, invalidnin (rent) in odškodnin tej pobudi ni bilo niti malo naklonjeno. Zakonska pot je bila mukotrpnost, družba nam ni bila naklonjena, kar kaže razvoj varstva civilnih invalidov vojn.

Razvoj varstva civilnih invalidov vojn:

1. Prva zakonska zaščita šele v novembru 1968

Zakon o varstvu nekaterih kategorij žrtev fašističnega

nasilja, civilnih žrtev vojne, žrtev vojnega materiala in njihovih družinskih članov (Ur. L. SRS, št. 37 / 1968).

Varstvo imajo samo upravičenci, ki imajo 100-odstotno telesno okvaro po predpisih o invalidskem zavarovanju.

2. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o varstvu nekaterih kategorij žrtev fašističnega nasilja, civilnih žrtev vojne, žrtev vojnega materiala in njihovih družinskih članov (Ur. L. SRS, št. 51 / 1971).

Spremembe: Varstvo dobijo upravičenci, ki imajo 60 do 100-odstotno telesno okvaro po predpisih o invalidskem zavarovanju. Zakon je začel veljati s 1. 1. 1972.

3. Zakon o civilnih invalidih vojne (Ur. L. SRS, št. 8 / 1978)

Varstvo imajo upravičenci, ki imajo 60 do 100-odstotno okvaro organizma po predpisih o vojaških invalidih.

Zakon je začel veljati s 16. 4. 1978.

4. Spremembe in dopolnitve zakona o civilnih invalidih vojne (Ur. L. SRS, št. 11/88)

5. Spremembe in dopolnitve zakona o civilnih invalidih vojne (Ur. L. SRS, št. 49/90)

6. Zakon o civilnih invalidih vojne (Ur. L. RS, št. 56/92)

Zakon je izenačil varstvo civilnih invalidov z varstvom vojaških invalidov. Varstvo so dobili civilni invalidi vojne z najmanj 20-odstotno telesno okvaro.

Zakon je izenačil tudi varstvo družinskih članov po umrlih civilnih invalidih vojne z varstvom družinskih članov po umrlih vojaških invalidih.

Zakon je začel veljati s 1. 1. 1993.

7. Zakon o vojnih invalidih (Ur. L. RS, št. 63/95)

Zakon zajema varstvo vseh vojnih invalidov.

Upravičenci: 1. Vojaški vojni invalidi 2. Vojaški mirnodobni invalidi 3. Civilni invalidi vojn.

Zakon je začel veljati s 1. 1. 1996.

DANES

Zveza društev civilnih invalidov vojn Slovenije je bila ustanovljena 22. decembra 1970 kot društvo v smislu veljavne zakonodaje s sedežem v Ljubljani, in je pokrivala vso Slovenijo. V naslednjih letih so bila po določilih Zakona o društvih ustanovljena tudi njena medobčinska društva - šest, ki so opredelila svoje delovanje na lokalni ravni slovenskih regij.

Temeljni cilj zveze je še vedno pomagati civilnim invalidom vojn pri vključevanju v vsakodnevno življenje

in delo. V ta namen zveza svoja društva spodbuja pri izvajanju posebnih socialnih in drugih programov na vseh področjih družbenega življenja in opravlja določene storitve za zadovoljevanje potreb civilnih invalidov vojn za čimbolj neodvisno življenje. Zveza deluje na temelju humanih odnosov in solidarnosti kot nepolitična, prostovoljna in neprofitna organizacija in se posebej zavzema za mirno reševanje sporov med ljudmi, med narodi in med državami. V mednarodnem sodelovanju nasprotujemo vojnem in vsem oblikam nasilja, agresije in terorizma.

Nedvomno je eden najpomembnejših programov, ki jih izvaja zveza, organiziranje in izvajanje dejavnosti za ohranjanje zdravja v lastnih, invalidom prilagojenih, enotah. To izvajamo kot prioriteto med programi, saj je povprečna starost naših članov krepko preko 75 let in sta tako starost kot invalidnost tista dejavnika, ki narekujeta vsebine tega programa.

Izjemnega pomena za naše člane pa so tudi: organiziranje in izvajanje prilagojenih športno rekreativnih dejavnosti, pomoč za doseganje višje kakovosti življenja posameznika v njegovem življenjskem okolju in pomoč pri uveljavljanju in zagotavljanju tehničnih pripomočkov.

Vsi programi so namenjeni vsem civilnim invalidom vojn - tudi tistim, ki še niso člani naših društev, čeprav je teh trenutno malo. Tako je eden izmed pomembnih programov zveze je tudi pomoč pri uveljavljanju, zagotavljanju in ohranjanju pravic iz invalidskega varstva za vse civilne invalide vojn.

JUTRI

Naše delo se bo nadaljevalo tudi v prihodnosti. Naši načrti zanj med drugim opredeljujejo naslednje naloge:

1. Skrb za civilne invalide vojn (civ),
2. pravica do posebnega varstva civ,
3. spoštovanje človekovih pravic civ,
4. gospodarjenje s premoženjem zveze,
5. financiranje zveze na državni in njenih društev na lokalni ravni,
6. sodelovanje z društvi,
7. sodelovanje z drugimi subjekti v državi in izven nje,
8. predvidevanja glede naše statusne organiziranosti v bodoče,
9. delovanje strokovne službe zveze,
10. informiranje.

Osnutek pripravil Zdravko Zore, član delovne skupine za pripravo zaznamovanja 45-letnice delovanja Zveze Društev Civilnih Invalidov Vojn Slovenije.

Nagovor Primoža Derganca ob odkritju doprsnega kipa dr. Francu Dergancu OB ODKRITJU DOPRSNEGA KIPA MOJEMU SPOŠTOVANEMU OČETU FRANCIJU

» Trideset let mineva, kar me je potegnilo kolesje druge svetovne vojne med svoje okrvavljene zobe in v maju bo preteklo 25 let, ko sem doživel naj srečnejše dni svojega življenja. Živ sem dočakal konec vojne in zmago kot borec IX. Korpusa NOV in POJ na ozemlju osvobojenega Slovenskega primorja.«

Odlomek iz uvoda njegove knjige »Okrvavljena roža« spominja partizanskega zdravnika.

Knjiga je ugledala luč sveta leto kasneje, ko je pristopil k pisanju, aprila 1970 in dve leti prej, ko je prenehalo biti njegovo srce. Od takrat je minilo 42 let.

Bolnišnico, ob kateri smo se danes zbrali, so ob otvoritvi poimenovali »Splošna bolnišnica dr. Franca Derganca«, prostor na katerem so na Stari gori postavili lepe montažne hišice za male paciente pa »Dergančevo«.

Tudi v meni je vsa ta leta tlelo, da moram nekaj narediti. Zgodilo se je pred osmimi leti. Izdali smo tretji natis njegove knjige. Bližnjim in prijateljem sem v posvetilu napisal: Izpolnila se mi je dolgoletna želja in obveza, da smo izdali tretji natis knjige mojega spoštovanega očeta in

prijatelja Francija. Rad sem ga imel in pogrešam ga.

In današnji dogodek - slovesno odkritje njegovega doprsnega kipa, ki bo stal v družbi dr. Ciccarellija in dr. Gale kaže na to, da še vedno ni zamrl spomin nanj in njegovo delo, ki ga je srčno opravljal v Ljubljani in še posebno v tem delu njegove ljubljene Primorske, na Stari gori, v Solkanu in Šempetru.

Iskreno se vam zahvaljujem za čutečo organizirano prireditve, kar velja tudi govornikom: županu občine Šempeter-Vrtojba g. Turku, direktorici bolnišnice dr. Nataši Fikfak in dr. Cibic Ivanu za ganljivo izpovedane spomine, ob katerih so hčerki Nataši, kakor mi je kasneje povedala, solze zalile oči.

Enako velja tudi moškemu pevskeemu zboru iz Šempetra pod vodstvom g. Mirana Rustje.

Na koncu bi se društvu in vam tov. Franc Anderlič, ki ga vodite, zahvalil za podeljeno zlato plaketo »dr. Franja in dr. Pavla« in vam čestital za dvajset let delovanja z najlepšimi željami za prihodnost.

V Iški, veliki traven 2015
Primož Derganc

ODDOLŽILI SMO SE DR. FRANCIJU DERGANCU

Društvo vojnih invalidov Severne Primorske v svojem programu daje poseben poudarek negovanju tradicij partizanskega zdravstva v drugi svetovni vojni. V to dejavnost spada tudi postavljanje trajnih obeležij v spomin na dogodke iz partizanskega zdravstva, pa naj si bodo to spominske plošče, ki obeležujejo pomembne dogodke, ali pa spomeniki priznanim in požrtvovalnim zdravstvenim delavcem.

Naše društvo je skupaj s Klubom prijateljev Slovenskih partizanskih bolnišnic Pavla in Franja postavilo doprsne kipe partizanskim zdravnikom v aleji zdravnikov pred Splošno bolnišnico dr. Franca Derganca v Šempetru pri Gorici dr. Antoniju Ciccarelliju - dr. Antonu, dr. Gala

Petru Aleksandru in 24. aprila letos prof. dr. Franciju Dergancu, priznanemu partizanskemu zdravniku - kirurgu, ki je deloval na območju IX. korpusa. Derganc je znan po tem, da je organiziral premično kirurško ekipo in bil z njo vedno tam, kjer se je pričakoval spopad s sovražnikom in posledično tudi ranjeni in mrtvi.

Premična kirurška ekipa se je večinoma premikala peš. Vso potrebno kirurško opremo so bolničarji in dr. Derganc nosili v nahrbtnikih. Po potrebi je operiral kar na terenu in nato zdravil ranjene in bolne še v partizanskih bolnišnicah Pavla in Franja, ki sta delovali pri Cerknem v Novakih in Trnovskem gozdu. V tem času je oskrbel in operiral 510 borcev NOB-ja, kar je spoštovanja vredno,

če pomislimo na razmere v katerih so sanitetni organi delovali.

Ob odkritju doprsnega kipa smo izdali tudi brošuro. Ta je nastala pod peresom Vasja Klavore, zdravnika - kirurga in pisca več kot 20 knjig predvsem o bojih na Soški fronti, ki mu je bil dr. Derganc profesor. Uvod je napisala Lidija Tavčar, v brošuri pa so tudi spomini njegovih ranjencev Marjana Grosarja in Leopolda Tavčarja. V njej je opisana zdravniška pot prof. dr. Francija Derganca pred vstopom v partizane, ko je delal v družinskem sanatoriju v Ljubljani, pridobival izkušnje v bolnišnicah v Parizu, nato pa še delo v partizanskih enotah in pri ustanavljanju bolnišnic po drugi svetovni vojni v Rovinju, Valdoltri, Vipavi in na Stari gori, ki ji

pravijo »Dergančevo« ter v Šempetru pri Gorici.

Kljub današnjim težkim časom so se člani Društva vojnih invalidov Severne Primorske, člani Kluba prijateljev Slovenskih vojaških partizanskih bolnišnic Franja in Pavla odrekli dela svojih prihrankov in prispevali v sklad za postavitev spomenikov, da se bo spomin na velike partizanske zdravnike ohranil.

V imenu odbora za postavitev spomenikov DVI Severne Primorske se vsem Društvom vojnih invalidov Slovenije in Zvezi društev vojnih invalidov Slovenije zahvaljujem za njihove prispevke v ta namen. S tem ste opravili še eno humano dejanje.

Franc Anderlič

SLAVNOSTNA AKADEMIJA OB 20. OBLETNICI DRUŠTVA VOJNIH INVALIDOV CELJE

Društvo vojnih invalidov Celje je imelo svoj ustanovni sestanek 14. junija 1995 in se je takoj vključilo v ZDVI Slovenije. Letos tako zaznamuje 20. obletnico svojega obstoja.

Ob tej priložnosti so se člani DVIC 17. maja zbrali na slavnostni akademiji ter skupaj z gosti proslavili ta okrogli jubilej. Kot je na prireditvi, ki jo je povezovala ravnateljica OŠ Lava Marijana Kolenko, poudaril predsednik DVIC Stane Mele, tudi DVIC sledi poslanstvu ZDVIS, to je skrbi za invalide. Redno izvaja in posebno skrb namenja socialnim programom na področju integracije vojnih invalidov, rekreacije in športa ter vsestransko informativno dejavnost, obenem pa poleg operativnega delovanja ohranja vrednote, kot so tovarištvo, solidarnost, strpnost in socialnost.

Predsednik Stane Mele je ob tej priložnosti spomnil, da je DVIC leta 1995 imel 700 članov, njen prvi predsednik pa je bil Vinko Kolenc. Ustanovni člani DVIC so bili Hinko Bajuk, Ivanka Hrovat, Vinko Kolenc, Alojzija Kurent, Janez Kurent, Jože Dragan, Anton Grm, Igor Ponikvar, Ludvik Pregelj, Vilhelmina Štucin, Minka Volk, Rudi Žugelj, Bruno Bandelj, Berto Felicijan ter Ivan Melik - Gojmir. Leta 2011 je vodenje DVIC prevzel Stane Mele.

Danes je v DVIC včlanjenih 229 članov, od tega jih je 194 s statusom, ostali pa so pridruženi člani in svojci. Kot je še dodal Mele, se bodo tudi v prihodnje posvečali skrbi za svoje članstvo ter se trudili za ureditev statusa vojaških mirnodobnih invalidov.

V nadaljevanju je predsednik Mele podelil prva priznanja DVIC za letošnje leto. Priznanje je najprej podelil častnemu predsedniku Vinku Kolencu, soustanovitelju in prvemu predsedniku DVI Celje, in sicer za dolgoletno prizadevno in uspešno delo pri uresničevanju ciljev društva. Priznanja za dolgoletno prizadevno in uspešno sodelovanje v Društvu vojnih invalidov Celje pa so prejeli

tudi Štefan Kaurin, Stanislav Gerčar, Stanko Markovič, Jože Mlačnik in Bogomil Orešnik.

Na predlog DVIC-a so posebne nagrade ZDVIS, ki jih je podelil podpredsednik ZDVIS Bojan Černjak, prejeli tudi nekateri člani društva.

Med njimi je tudi Ivan Kurent vojaški vojni invalid, dolgoletni član Društva vojnih invalidov Celje, ki je letos dopolnil 93 let. Kurent je aktivno sodeloval v NOB in bil v preteklem obdobju član izvršnega odbora društva. Dokler mu je zdravstveno stanje dopuščalo, se je redno udeleževal izletov in srečanj. Njegove izkušnje in znanje so izjemno pripomogli k dobremu delu DVIC, kamor je uspešno vključeval mlajše člane. Za njegovo dolgoletno delo mu je ZDVIS podelila najvišje priznanje, plaketo ZDVIS z listino.

Listino, priznanje ZDVIS, je prejel tudi Alojz Voler, vojaški vojni invalid, dolgoletni član DVI Celje, pododbor Mo-

Stane Mele, Bojan Černjak in častni predsednik DVIC Vinko Kolenc. Na srečanju so podelili priznanja najbolj zaslužnim članom društva.

Društvo vojnih invalidov Celje je s slovesnostjo zaznamovalo 20. obletnico delovanja društva.

zirje. Med NOB je bil zelo aktiven borec, v povojnem času pa ploden pisatelj, z izjemnim občutkom za opisovanje svojega in življenja drugih med NOB ter zato dragocen pričevalec časa. Izdal je več knjig, med njimi tudi: »*Moji spomini*«, *spomini Alojza Volerja na leta pred odhodom v partizane in po vojni*.

Podpredsednik Černjak je posebno listino, zahvalo, podelil tudi 92-letni **Zori Adlešič**, dolgoletni članici društva, aktivni članici v pododboru Žalec. Adlešičeva se odlikuje

po izjemnem socialnem čutu, člane in članice je obiskovala tudi na domu, ugotavljala njihovo socialno stanje ter predlagala obliko pomoči, ki jo je lahko ponudilo društvo. S svojim delom in prizadevnostjo je prispevala k uspešnemu delovanju in splošnemu ogledu društva.

Posebno listino, zahvalo, je prejela tudi dolgoletna članica društva **Milka Povše**, aktivna sodelavka med NOB, ki so jo med vojno ujeli in poslali v koncentracijsko taborišče Auschwitz. Preživela je zaradi svoje vztrajnosti in trdoživosti. Po vojni je aktivno sodelovala v DVI Celje, pododbor Žalec, svoje življenje pa je še posebej zavzeto opisovala v svojih knjižnih delih v obliki proze in poezije. V samozaložbi je izdala osem knjig ter s tem prispevala k splošnemu ugledu ZDVIS.

Posebno priznanje pa si je prislužil tudi mlajši član DVIC **Ivica Kelavič**. Kelavič je izjemno prizadeven in aktiven praporščak, ki se odzove na vsak poziv, je nosilec prapora na vseh prireditvah, ki jih organizira ZDVIS, DVI Celje, na proslavah ZB in na pogrebih članov.

Na slavnostni akademiji so poleg predsednika Meleta zbrane pozdravili tudi predstavniki drugih sorodnih organizacij, zbrane je pozdravil tudi žalski župan **Janko Kos**.

Vesna Tripkovič Sancin
Foto: Vesna Tripkovič Sancin

UTRINKI IZ AKTIVNOSTI DRUŠTVA CIVS LJUBLJANA

16. januar 2015 – Predstavitve dela našega člana, zasl. prof. dr. Andreja Šaleharja: »*Prva svetovna vojna in civilni vojni poškodovanci (invalidi)*«.

17. februar 2015 – Pustovanje v Kostanjevici na Krki z ogledom muzeja in razstave na temo: »*Pust skozi čas*«.

9. marec 2015 – Proslava ob dnevu žena in dnevu 40. mučenikov

25. maj 2015 - Dan mladosti na Golem otoku

27. marec 2015 - Predavanje: Hrbtenica in predstavitvev načinov zdravljenja

18. maj 2015 - Industrijska konoplja darilo narave - predavanje

FRANC ŽALER: 91 LET, A Z MISLIMI NA PRIHODNOST

V okviru programa »Preprečevanje in blaženje socialnih in psihičnih posledic invalidnosti« aktivisti v društvu MDCIV Celje izvajamo obiske članov na domovih, ki se bodisi zaradi posledic invalidnosti ali bolezni ne morejo več udeleževati aktivnosti, ki jih izvaja društvo.

Tako smo predsednik društva, tajnica in predsednica socialno zdravstvene komisije pri MDCIV Celje sredi marca obiskali takrat že 91 let starega člana Franca Žalerja iz Loke pri Žusmu.

Franc že od rojstva živi v redko naseljeni vasi v osrčju Kozjanskega. Otroštvo je preživljal v številni družini, ki je štela 12 otrok, od katerih živi samo še on. Vse življenje se je ukvarjal izključno s kmetijstvom, razen v času 2. svetovne vojne, ko je bil na prisilnem delu. Februarja leta 1954 se je poročil z Marijo, s katero sta si ustvarila družino. Razveselila sta se sina Marjana, dvojčkov Majde in Francija in sina Leopolda. Po ženini smrti zanj in za kmetijo, ki obsega 10 hektarov obdelovalne zemlje in 10 govedi, skrbita sinova Franci in Leopold, s katerima tudi živi na domačiji. Sam zaradi let ne zmore več opravljati težjih del, kljub temu pa se še vedno sam odpravi v vinograd in na bližnji vrt. Ker je njihov skupni dohodek zelo nizek, saj sta sinova Franci in Leopold že pred leti ostala brez službe, se je upravni odbor MDCIV Celje odločil, da se Francu ob visokem

jubileju podari darilo v gotovini.

Franc je ob obisku povedal, da sinova zelo lepo skrbita zanj, saj zaradi zdravstvenih težav potrebuje posebno prehrano in tudi nego. Zelo se razveseli vsakega obiska, najbolj pa obiska svojih ostalih otrok in štirih vnukov.

Kljub svojim letom je Franc dobre volje, vedno pripravljen na pogovor in optimističnih misli na prihodnost. Ob našem odhodu nam seže v roko, in si močno zaželi, da ga še kdaj obiščemo.

Sara Voršič, Franc Ožir

ŠČEPEC KULTURNIH DOGODKOV MDCIV MARIBOR

Turoben januarski dan smo si polepšali z obiskom Doma kulture v Pekrah, kjer smo si ogledali komedijo z naslovom Jezični dohtar.

Avtor posodobljene srednjeveške farse Tone Partljič nas je z igralci KD Pekre popeljal po ulicah našega mesta. Skupaj z berači z Gosposke, še nekaj let nazaj ulice polne življenja, sedaj pa zapuščene Beraške ulice, smo si ogledali komedijo o prevarah. Komedijanti so nam razgalili človeške lastnosti, ki jih čas ni bistveno spremenil. Ob prevarah, lažeh, krajah in koristoljubju posameznika, ostaja pravica nemočna in osmešena. Na koncu gledalci privoščijo zmago preprostemu in nekoliko »neumnemu« junaku, ovčarju, ki prevara samega »velikega« prevaranta jezičnega dohtarja. Ob videnem ostaja grenak priokus, da se skozi stoletja človeška temna plat ni kaj prida spremenila, saj sodni mlini še vedno meljejo počasi, pogosto neučinkovito in zgolj formalno.

Z namenom popestritve letošnjega Zbora članov MD-CIV Maribor, smo nanj povabili člane gledališke skupine DBPMK, ki so nas nasmejali s hudomušno veseloigro »Naša oma Treza« in poskrbeli za glasbeni del dogajanja. S kulturnim vložkom smo obeležili tudi dva marčevska praznika namenjena ženam, dan žena in materinski dan. Ob tej priliki smo vsaki izmed udeleženk srečanja podarili vrtnico.

Konec aprila smo se v SNG Maribor udeležili proslave ob 50. obletnici društva Sožitje. Spremljali smo zanimiv program, v katerem so se nam predstavili varovanci društva, večernemu dogajanju pa so se pridružili tudi glasbeni gostje.

Naše sodelovanje z Umetnostno galerijo Maribor se nadaljuje. 20. marca smo obiskali otvoritev mednarodne razstave »Naši heroji«. Kot vsako leto so tudi letos sodelavci UGM-a s pomočjo študentov PF-ja pripravili voden ogled za slepe in slabovidne. 20. maja so nas popeljali na ogled »Javne plastike na Slomškovem trgu«. S pomočjo tipank, ki jih vedno pripravijo za takšne dogodke, so našim invalidom približali umetniška dela.

Slavica Jarc

naše vezi naše zgodbe

MOJE ŽIVLJENJE!

me mi je Nemet Marija. Rodila sem se v vasi Kapca leta 1927, kjer še danes živim, a zdaj že v novejši hiši. Rodila sem se kot tretji otrok in sicer po vrsti že tretja deklica. Mislim, da staršem nisem bila po godu, rajši bi imeli fantka. A kaj, saj za to nisem jaz bila kriva. Za menoj se je rodil še četrti otrok in sicer deček. Njega so vedno bolj ljubili, kar sem včasih občutila. Nisem imela izbire in sem dalje živela.

Leta 1933 sem začela hoditi v šolo. V šolo sem rada hodila, bila je v soseščini in vseh osem let sem bila odlična učenka. Po osnovni šoli sem si želela nadaljevati šolanje. Če ne več, vsaj srednjo šolo bi rada končala. V tistih časih je to malokaterim uspelo. Starši so bili srednji kmetje in tudi takrat ni bilo kmetom z rožami posuto. Štipendij še ni bilo, avtobusna povezava pa je bila tudi skromna. No in tako sem ostala doma na kmetiji. Živela sem običajno, kot drugi mladi. Veselili smo se življenja, dokler ni prišla druga svetovna vojna, kar je bilo zame zelo usodno. Bila sem osemnajstletna mlada deklica, polna upanja, zaljubljena, čakala sem na lepšo prihodnost, ko bo konec vojne.

Res, da se je vojna že bližala koncu, a življenje se je v eni sekundi spremenilo. Z bratom sva šla po travniku in jaz sem opazila granato. Pokazala sem jo bratu, on jo je dvignil in začel vrteti. Na žalost je granata eksplodirala. Oba sva bila ranjena. Vojaki so naju odpeljali v bolnišnico. Tam sem bila tri mesece, brat pa štiri, ampak je zaradi ran umrl. Jaz sem ostala živa. Telesne rane so se zacelile, ampak duša je ostala za vse življenje ranjena. Brazgotine me vedno spominjajo na preteklost, ko je bilo v sekundi konec lepih sanj. Ostala sem za vse življenje označena kot invalidka. Konec vojne sem preživela v bolniški postelji. Med vojno smo bili štirinajst dni v bolniški pivnici, kjer niso imeli ne zdravil, ne pivojev. Hrana je bila nemogoča. Ni bilo elektrike, svetili so s svečami, v boljšem primeru s petrolejko. Ko so me iz bolnišnice pripeljali domov, so starše odpeljali v taborišče. A zakaj? To še danes ni znano. Čez tri mesece so jih izpustili. Tudi po vojni je bilo pri nas veliko siromaštvo. Prašiče iz svinjaka so odpeljali, pšenico in poljske pridelke smo morali oddati skoraj brezplačno. Obleke in obutve nismo imeli.

Trgovine so bile prazne. Denarja nismo imeli. Okoli 1954 leta se je življenje začelo malo izboljševati.

Leta 1950 sem se omožila. Ostala sem doma na kmetiji. Leta 1952 se mi je rodil sin, čez dve leti pa hčerka. Vedno smo morali veliko delati. Današnja mladina si to niti ne more niti predstavljati. Leta 1956 mi je umrl oče. Ker smo bili trije otroci, smo vse razdelili. Jaz sem dobila eno kravo in tri pujske. Tako rekoč iz ničle smo začeli gospodariti. Mož je od staršev dobil mlado telico. Z nevpredno kravo in telico smo začeli orati. Težko je bilo, oba z možem sva jokala. Prej smo vedno imeli konja. Z njim je bilo lahko delati, krave pa so šle kot so hotele. Morali smo zelo varčevati. Hrana je bila zelo siromašna. Poleg tega pa smo imeli nesrečo za nesrečo. Telica, ki jo je dobil mož je skotila, a je tele poginilo, od dveh kur, ki sem ju dobila od tašče, je ena poginila. Od treh pujskov, ki sem jih podedovala, smo enega prodali, enega zaklali, svinja pa je skotila predčasno in pujski so poginili. Življenje je teklo naprej. Vedno smo zelo varčevali in veliko delali. Leta 1964 smo zidali novo prebivališče. Stara hiša je bila sicer iz opeke, ampak zelo vlažna. Leta 1970 smo

kupili kosilnico, nato pa traktor. Stroji, s katerimi smo opremili kmetijo, so nam zelo olajšali delo. Moram omeniti, da je sin veliko prispeval k razvoju kmetije. Leta 1980 se je oženil in se takoj odselil v lastno hišo, ki jo je sezidal z našo pomočjo, ko je bil še samski. Tudi hčerka se je poročila in se z možem preselila v moževo vas. Tako sva z možem ostala sama. Ker smo imeli kmetijo mehanizirano, smo še obdelovali zemljo. Leta 2002 je mož zbolel in januarja 2003 leta je umrl.

Ker kmetije nisem mogla obdelovati sama, smo stroje prodali. Ne morete si predstavljati, kaj sem čutila, ko so od hiše odpeljali stroje.

Od 2003 leta živim sama, če kaj potrebujem, mi otroci takoj pomagajo. Včasih sem zelo osamljena, ampak ne smemo se sami sebi smiliti. Vedno nekaj delam, poleti na vrtu in ročna dela, pa zraven še kaj zapojem, včasih slovensko, včasih pa madžarsko.

Pozdravljam vas

Nemet Marija

ŠPORTNE IGRE ZDCIVS V STRELJANJU, KEGLJANJU IN BALINANJU

ZDCIV Slovenije je v sodelovanju z društvi v pomladanskih mesecih izvedel kar trojne športne igre.

Društvo civilnih invalidov Primorske je organiziralo in izvedlo že 22. športne igre ZDCIVS v streljanju s serijsko zračno puško, in sicer 7. aprila 2015 na strelišču srednje gozdarske in lesarske šole v Postojni. Tekmovanje je potekalo v posamični konkurenci in ekipno, udeležili pa so se ga člani iz petih društev. Na sam vrh v posamični konkurenci so se uvrstili: Marko Brežan DCIVS Ljubljana - prvo mesto s 349 krogi, Janez Wetz MDCIV Celje - drugo mesto z 336 krogi in Franc Dolenšek DCIVS Ljubljana - tretje mesto z 335 krogi. Norme, ki jih določa ZŠIS - POK sta dosegla še Toni Perc in Alojz Erlah oba iz DCIVDBP Novo mesto. Štirje tekmovalci so se tako udeležili tekmovanja vseh invalidov.

Ekipno pa je prvo mesto z 997 krogi osvojila ekipa DCIVS Ljubljana v sestavi Brežan, Dolenšek in Miklavčič, drugo mesto z 939 krogi DCIVDBP Novo mesto v sestavi Perc, Erlah in Jazbec, tretje mesto z 833 krogi pa ekipa DCIV Primorske v sestavi Komel, Štanta in Benčič.

23. aprila smo se pomerili na 21. športnih igrah ZDCIVS v kegljanju na avtomatskem kegljišču. Organizator iger je bil MDCIV - Celje. Tekmovali smo na kegljišču v Golovcu na Dečkovi 1. Celje. Iger so se udeležili člani štirih društev:

Celje, Ljubljana, Maribor in Primorska. Tekmovanje je potekalo samo v posamični konkurenci, medalje pa so osvojili Alojz Doler iz MDCIV Celje za prvo mesto s 460 podrtimi keglji, Franc Kodelja iz DCIV Primorske za drugo mesto s 459 podrtimi keglji in Jože Omahen Jože iz DCIVS Ljubljana za tretje mesto s 425 podrtimi keglji.

Kot tretje smo 26. maja izvedli 19. športne igre v balinanju - dvojke. Na balinišču na Malenškovi 1 v Ljubljani jih je organiziral DCIVS Ljubljana. Igre so potekale ekipno,

nastopilo je kar devet ekip iz treh društev: Ljubljane, Primorske in Celja. Prva tri mesta sta zasedli ekipe iz DCIVS Ljubljana in ekipa DCIV Primorske. Tudi v tej disciplini smo prijavili ekipo v balinanju četvork na tekmovanje vseh invalidov pri ZŠIS -POK. Vsa tekmovanja potekajo v skladu s tehničnim pravilnikom za organizacijo in izvajanje tekmovanj ZDCIV - Slovenije.

Ne smemo pozabiti tudi na že tradicionalni pohod ob žici Ljubljane, ki je bil v soboto 9. maja 2015. Udeležba je bila množična, zastopana pa so bila vsa društva.

Ob koncu tega članka bi pozval tista društva z najmanj tekmovalci, da svoje člane spodbudijo k sodelovanju tudi v tem smislu, da je pomembno sodelovati ne zmagovati. Vsi tekmujejo po svojih zmožnostih, glede na našo invalidnost. Za naše zdravje sta najpomembnejša rekreacija in druženje, saj že stari rek pravi, da je zdrav duh v zdravem telesu.

Franc Ožir

14. ŠPORTNE IGRE VOJNIH INVALIDOV

Na natečaju, ki ga je leta 2014 razpisal ZDVIS je bilo Društvo vojnih invalidov Ljubljana izbrano za izvedbo 14. športnih iger vojnih invalidov. Športne igre so bile v soboto 18. aprila 2015 v Ljubljani, v športnih objektih DVI Ljubljana, Malenškova 1, Ljubljana.

Športnih iger se je udeležilo 91 vojnih invalidov (14 balinanje, 16 kegljanje, 26 pikado, 22 streljanje in 13 šah) ter 43 drugih članov. Športne igre so se izvedle v petih športnih panogah: balinanje, kegljanje, pikado, streljanje in šah. Pri izvedbi tekmovanja je sodelovalo 7 sodnikov in 12 prostovoljcev. Športni objekti, ki jih ima Društvo vojnih invalidov Ljubljana so zelo primerni za izvedbo športnih iger zveze. Vsi objekti so na isti lokaciji in balinišče je pokrito. V objektu je tudi dovolj prostora za zaključno prireditve, podelitev pokalov in kosilo.

Potek tekmovanj: balinanje na štiristeznem balinišču, kegljanje na štiristeznem kegljišču, pikado na dveh samostojnih tekmovalnih aparatih, streljanje na sedmih strelnih mestih, v klubski sobi pa se je igral šah, in sicer šest krogov po švicarskem sistemu.

Pokale in medalje za posamezno panogo smo podelili na tekmovališču posamezne panoge ob koncu tekmovanja. Podeljenih je bilo 33 pokalov in 102 medalji. Na zaključni prireditvi, smo podelili pokale za prve tri ekipe za generalno uvrstitev in prehodni pokal panoge in za generalno uvrstitev.

REZULTATI:

Skupna uvrstitev:

1. DVI Maribor, 36 točk
2. DVI Gorenjske, 25 točk
3. DVI Dolenjske, 21 točk

Kategorija vojni invalidi

Ekipna razvrstitev po panogah:

Balinanje:

1. Slovenska Istra, 5 točk
2. Maribor, 4 točke
3. Sežana, 3 točke

Kegljanje:

1. Zasavje, 725 kegljev
2. Maribor, 717 kegljev
3. Celje, 638 kegljev

Pikado:

1. Maribor 1, 2113 točk
2. Maribor, 1968 točk
3. Notranjska, 1920 točk

Streljanje:

1. Dolenjska, Posavja in Bele krajine, 433 krogov
2. Gorenjske, 399 krogov
3. Ptuj, 384 krogov

Šah:

1. Maribor, 7 točk
2. Gorenjske, 6 točk
3. Notranjske, 5 točk

Kategorija vojni invalidi

Posamezne razvrstitve po panogah:

Kegljanje:

1. Rudolf Lah, DVI Celje, 269 kegljev
2. Matej Koren, DVI Zasavje, 251 kegljev
3. Boris Beranič, DVI Maribor, 245 kegljev

Pikado:

1. Matjaž Lanišnik, DVI Zasavje, 718 točk,
2. Mitja Krabonja, DVI Ptuj 676 točk
3. Matjaž Grom, DVI Maribor, 648 točk

Streljanje:

1. Alojz Sever, DVI Severna Primorska, 178 krogov
2. Bojan Černjak, DVI za Koroško, 171 krogov
3. Branko Zorko, DVI Ptuj, 164 krogov

Šah:

1. Branimir Javornik, DVI Maribor, 6,0 točk
2. Milan Bobinski, DVI Maribor, 4,0 točk
3. Milorad Brkovič, DVI Notranjska 4,0 točk

Kategorija drugi člani:

Ekipna razvrstitev po panogah:

Kegljanje (dve ekipi)

1. DVI za Koroško, 502 kegljev
2. DVI Pomurje, 418 kegljev

Pikado:

1. Notranjska, 1692 točk
2. Zasavje, 1183 točk
3. Ljubljana, 593 točk

Streljanje:

1. Celje, 488 krogov
2. Gorenjske, 398 krogov
3. Ljubljana, 335 krogov

Kategorija drugo člani:

Posamezne razvrstitve po panogah:

Kegljanje:

1. Avgust Žel, DVI za Koroško, 253 kegljev
2. Ivan Mernik, DVI za koroško, 249 kegljev
3. Franc Kustec, DVI Pomurje, 230 kegljev

Pikado:

1. Janez Škrli, DVI Notranjska, 648 točk
2. Janez Borštner, DVI Zasavje, 638 točk
3. Janez Bukovec, DVI Ljubljana, 593 točk

Streljanje:

1. Milan Goubar, DVI Celje, 178 krogov
2. Edi Bruderman, DVI Ljubljana, 173 krogov
3. Franc Štubelj, DVI Ljubljana, 162 krogov

Kategorija drugo člani - ženske:

Posamezne razvrstitve po panogah:

Pikado ekipno:

1. Zasavje, 1676 točk

2. Notranjska, 1461 točk

3. Pomurja, 631 točk

Pikado posamezno:

1. Danijela Pihlar, DVI Pomurja, 631 točk
2. Vida Moškon, DVI Zasavje, 619 točk
3. Verica Đorđević, DVI za Koroško, 599 točk

PRVENSTVO ZDVIS V LOVU RIB S PLOVCEM

Prvenstvo ZDVIS v lovu rib s plovcem je bilo 16. maja 2015 v jezeru v Češnjevku. Kljub slabemu vremenu se je pomerilo 32 udeležencev.

Rezultati:

1. Mirko Lokman, DVI Gorenjske
2. Boris Pahor, DVI Pomurja
3. Dušan Nahtigal, DVI Dolenjske, Posavje in Bele krajine

PRVENSTVO ZDVIS V PIKADU

Prvenstvo ZDVIS v pikadu je bilo 13. junija 2015 v hotelu Aerodrom, letališče Slovenj Gradec.

Vseh tekmovalcev je bilo 52.

Rezultati:

Kategorija vojni invalidi:

1. Alojz Verdonik, DVI Maribor, 718 točk
2. Karlo Plevnik, DVI Dolenjske, Posavja in Bele krajine
3. Ferdinand Pišek, DVI Notranjska, 662 točk

Kategorija drugi člani - moški:

1. Janez Borštner, DVI Zasavje, 592 točk
2. Rado Đorđević, DVI za Koroško, 590 točk
3. Ljubiša Stojanovič, DVI Notranjske, 578 točk

Kategorija drugi člani - ženske:

1. Vika Buh, DVI Zasavje, 629 točk
2. Majda Cmor, DVI Pomurja, 602 točk
3. Frančiška Škrli, DVI Notranjske, 590 točk

Vladimir Pegan

DRUŠTVO CIVILNIH INVALIDOV VOJN SLOVENIJE LJUBLJANA

Predviden program za poletje 2015

- 2. julij 2015 - Ekскурzija: Park vojaške zgodovine v Pivki: Ogled muzejske zbirke, razstave, notranjost podmornice, notranjost utrdbe alpskega zidu na Primožu in Ekomuzej Pivških presihajočih jezer,
- 13. julij 2015 - Orlovo gnezdo,
- Dugi otok - 8 dni, od 7. avgust 2015 do 14. avgust 2015,
- Športna rekreacija; planinski pohodi po dogovoru,
- Kopanje v Fiesi,
- Srečanja v samopomočnih skupinah,
- Regijska srečanja CIV. Poleg družabnega srečanja bomo pripravili tudi predavanje s preventivnimi praktičnimi vajami na temo Preventiva in demenca - motnje spomina.

Prijave zbiramo na tel. št.: 01/52 11 088.

NAGRADNA KRIŽANKA

AVTOR; MATJAŽ HLADNIK	VOHUN, VOHLJAČ	SOL ŽVEPLOVE KISLINE	TINA TURNER	GLAVNO MESTO ZAHODNE SAMOE	PRAVO, IUS	KNJIGA ZEMLJE- VIDOV	GESLO	OLGA GRACELJ	ŠKOFJA ...	PLOD BUKVE	NAŠE MESTO NA OBALI	POVZRO- ČANJE OGNJA	DODATNI PREDLOG K ZAKONU
UPOR LJUDI PROTI OBLASTI							DOLGOST, RAZDALJA						
IZHODNI PODATKI, INPUT IN ...							SEBIČNOST DODATEK K POGODBI						
HEATHER LOCKLEAR			MUSLIMAN- SKA VERA RASTLINA S TROSI					KRSTAČA POČELO DAOIZMA					
BOLEČ IZPUŠČAJ NA USTNI SLUZNICI					KATODA IN ... OGOREK, ISKRA					ANGLEŠKI PISATELJ DEIGHTON VRTNA CVETLICA			
VARJENI SPOJ				PLIMA IN ... MADRIDSKI NOGOMET- NI KLUB					NAŠA ROCK SKUPINA VODA V PLINASTEM STANJU				
ČEŠAREK						FUŽINAR. KRAJ POD JELOVICO NATAŠA ABRAM					JULIANNE MOORE PREIZKUS, KONTROLA		
POMOČ: ALTEA, ANAM, DEKANKA, UTILITI	ZELO DEBELA, OKUŠNA HRUŠKA	SEJA, SESTANEK SOIME- NJAK						SEATOV MODEL GOSPO- DINJSKI PROSTOR					
KRAŠKA PLANOTA MED DAL- MACIJO IN BOSNO							FR. NO- BELOVKA (MARIE) BARVA KART					RAK	JUŽNO- AMERIŠKA DOMAČA ŽIVAL ZA VOLNO
FRANC. PISATELJ ZOLA						AZIJSKA DRŽAVA (PEKING) DEŠČICA S KOLEŠČKI							
AS				MESTA, NASELJA PEVKA KOVACIČ					PERGAM- SKI KRALJ, ATALOS PLIN V OZRACJU				
POKRA- JINA V VIETNAMU					PLUG LESK, SIJAJ					DLAKA POD NOSOM	NINA PUŠLAR HUMO- RISTKA PUTRIH		
NADJA JARC			GLAVNO MESTO NORVEŠKE PHIL COLLINS					MAJHNA IZBA ŠPELA TREFALT					
TVORBA V KRAŠKI JAMI							MANJŠI ŠTOR						
VOJAŠKA ALI POLI- CIJSKA OPERACIJA							PEVKA KOVAC						

Rešitev križanke pošljite na: **ZDVIS, Uredništvo Naših Vezi, Hacquetova 4, 1000 Ljubljana.**

Med prispelimi pravilnimi rešitvami bomo izžrebali tri nagrajence.

Nagrajenci iz prejšnje številke:

1. **Dragica MARKIČ**, Gorenje polje 27, 5210 Deskle
2. **Janez STOPAR**, Gubčeva 20, 8330 Metlika
3. **Žiga LESKOVŠEK**, Kajuhova 5, Lucija, 6320 Portorož